

Φροντιστήριο για αβοηθημένους

Nostalgia Junkies

(“αγανακτισμένοι” φοιτητές, ξενερωμένοι καθηγητές και η νοσηρή νοσταλγία του παρελθόντος)

Λοιπόν, εντάξει, ο καπιταλισμός είναι ζόρικη κατάσταση. Σε κάνει να ξυπνάς απ' τα χαράματα και να στήνεσαι στη στάση του λεωφορείου τρώγοντας βροχή για να πας στη δουλειά (ή να νιώθεις σκουπίδι αν δεν έχεις δουλειά για να πας και να κοιμάσαι μέχρι το μεσημέρι), να τρως μακαρόνια 40-λεπτά-το-μισόκιλο, να πληρώνεις το πετρέλαιο θέρμανσης 1-ευρώ-το-λίτρο, ν' αγοράζεις μπαταρίες “απ' τις φθηνές” ενώ ξέρεις πως αν πάρεις απ' τις καλές θα σου κρατήσουν περισσότερο, να φοβάσαι μην αρρωστήσεις επειδή δεν έχεις ασφάλιση - και άλλα τέτοια βιοπαλαιστικά κλισέ που είναι, ωστόσο, πέρα για πέρα αληθινά. Και δεν νομίζουμε να διαφωνεί κανείς σ' αυτό. Αν αντίθετα εμφανίζονται διαφωνίες, αυτές έχουν να κάνουν με την μέθοδο προσέγγισης και αντιμετώπισης του καπιταλισμού-σαν-φύση. Κατά τη γνώμη μας, αν ο καπιταλισμός έχει καταφέρει να επιβληθεί και ιδεολογικά, αυτό το οφείλει (ανάμεσα σ' όλα τ' άλλα) στο γεγονός πως έχει καταφέρει να ενσωματώσει στο θεολογικό του πλέγμα δύο βασικές μεταφυσικές πεποιθήσεις: αυτήν του “αιώνιου παρόντος” (που συνοδεύεται απ' την ιδέα της “διαρκούς προόδου”) και αυτήν της “κατάστασης έκτακτης ανάγκης”. Πιο απλά: αναφερόμαστε αφενός στις πεποιθήσεις εκείνες που θέτοντας αυθαίρετα ένα σημείο μηδέν, ένα σημείο στο οποίο η ανθρωπότητα έκανε reset (ας πούμε τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια) ισχυρίζονται πως “πάντα έτσι ήταν τα πράγματα” (πάντα υπήρχε δημόσια δωρεάν παιδεία, πάντα υπήρχε “αξιοκρατική” αγορά εργασίας, πάντα υπήρχαν κρατικές εγγυήσεις και άλλες παρόμοιες συνθήκες που δεν μπορούν παρά να τείνουν προς τη βελτίωση και την “πρόοδο”). Κι αφετέρου μιλάμε για τις πεποιθήσεις εκείνες που εκπλήσσονται (κι αυτό είναι ένα ιστορικό φαινόμενο που κάνει βόλτες πάνω απ' το συλλογικό κεφάλι μας με αξιοθαύμαστη επιμονή) κάθε φορά που βλέπουν όλες τις προαναφερθείσες βεβαιότητες να καταρρέουν, όταν τ' αφεντικά και οι λακέδες τους αποφασίζουν πως το προηγούμενο οργανωτικό μοντέλο δεν δουλεύει (ελέω κρίσης) και άρα “θα τ' αλλάξουν”. Η κατάσταση στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας συγκεντρώνει όλη αυτή την παθογένεια: μια μεγάλη γκάμα ανθρώπων που σχετίζονται άμεσα μ' αυτό (από αριστερούς καθηγητές μέχρι απολίτικούς φοιτητές) πασχίζουν να γατζωθούν από ένα κόσμο που όχι απλά έχει γεράσει αλλά έχει, ήδη, ξεκινήσει να αναδύει τη μπόχα της αποσύνθεσης.

Λόλα να ένα μήλο (σε φωτοτυπία)

Το ξεκίνημα της φετινής σχολικής χρονιάς χωρίς βιβλία έπεσε σαν κεραυνός εν αιθρία με το κράτος να προβάλλει την απίθανη δικαιολογία πως “δεν μπορούσε να βρει χαρτί” για να τυπώσει (ο σχετικός διαγωνισμός που κάθε χρόνο αναθέτει το τύπωμα στη κυρίαρχη πλειοδότη εταιρεία ακυρώθηκε για νομικούς λόγους). Δεν είναι τυχαίο πως η πρωτοφανής αυτή εξέλιξη συνοδεύει τη φετινή κατάργηση του ΟΕΔΒ (ο οποίος μετατρέπεται σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και θα λειτουργήσει σαν τέτοιος από του χρόνου). Εξίσου σημαντικές, ωστόσο, με τη μετατόπιση του κόστους των σχολικών βιβλίων απ' το κράτος στους ιδιώτες είναι και οι ιδεολογικές συνδηλώσεις που συνοδεύουν αυτή την κρατική απόφαση. Πως, δηλαδή, η δευτεροβάθμια

εκπαίδευση (το σχολείο ως κρατικά θεσμοθετημένο κομμάτι του συστήματος αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης) και ο ρόλος των καθηγητών σ' αυτή (με την ιδεολογική επένδυση που περιεχόταν μέχρι πρόσφατα στην υποτιθέμενη ταυτολογία “επαγγέλματος” και “λειτουργήματος”) είναι πια άχρηστα για τον καπιταλισμό. Παρέα, με τις μισθολογικές περικοπές και το πάγωμα των μετατάξεων για τους καθηγητές που έκαναν το “αγροτικό” τους, η άλλοτε προνομίος δουλειά του καθηγητή με τα επιδόματα-επί-επιδομάτων της και τους 4 μήνες διακοπές το χρόνο, μοιάζει να έφαγε υποβιβασμό μέσα σε μια νύχτα. Φυσικά, τα πράγματα δεν είναι έτσι.

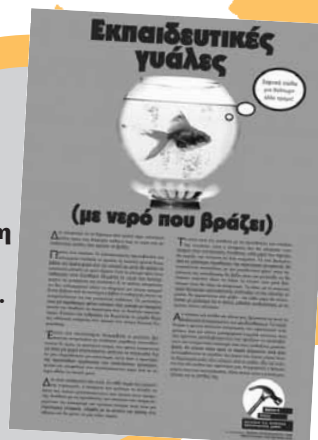
Η απαξίωση του σχολικού συστήματος συνιστά διαδικασία τριάντα και πλέον χρόνων, με την αφετηρία της να εντοπίζεται κάπου στις αρχές των 70s. Ήταν τότε που τα αφεντικά πεσμένα στο καναβάτσο της ταξικής πάλης, αποφάσισαν να ξεριζώσουν συθέμελα το φορντικό / κεϋνσιανό υπόδειγμα (τη μαζική παραγωγή στην εργοστασιακή αλυσίδα που πήγαινε παρέα με τη μαζική αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης μέσω δημόσιας παιδείας και υγείας) και να αποσυνθέσουν την εργατική τάξη, το μαχητικό κομμάτι της οποίας είχε οργανωθεί μέσω του εν λόγω υποδείγματος - αλλά και εναντίον του. Οι μισθολογικές περικοπές και τα ανύπαρκτα βιβλία δεν αποτελούν παρά την πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας αυτής. Ωστόσο - και παρά την in your face στάση του κράτους - οι καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (και ζητάμε στο σημείο αυτό προκαταβολικά συγγνώμη για τη γενίκευση) μοιάζουν να μην αντιλαμβάνονται το ιστορικό βάθος της διαδικασίας και στην καλύτερη των περιπτώσεων αναλώνονται σε ένα “αγώνα αιτημάτων”. Αγώνας που ουσιαστικά ζητά την επιστροφή στο κεϋνσιανό μοντέλο, κάτι το οποίο αφενός είναι προφανές πως δεν πρόκειται να συμβεί ποτε, αφετέρου (κι αυτό αφορά τους αριστερούς καθηγητές) είναι μειωτικό για τους ίδιους και την τάξη τους (σε περίπτωση που όντως θεωρούν τον εαυτό τους κομμάτι της εργατικής τάξης) καθώς ζητά την αναβίωση του Κράτους ως εγγυητή της κοινωνικής ισορροπίας! Ζητάνε την επιστροφή στη συνθήκη κατά την οποία η σχέση κεφάλαιο/εργασία καθοριζόταν μέσα από συμβάσεις (τόσο με την κυριολεκτική έννοια όσο και με την έννοια του “συμβολαίου”) όπως αυτές προέκυπταν κατόπιν διαπραγμάτευσης μεταξύ των “κοινωνικών εταίρων”. Ζητάνε την επιστροφή στην εποχή της κρατικά εγγυημένης συμβασιοποίησης των σχέσεων εκμετάλλευσης!

Την ίδια στιγμή (και μέσα στην ίδια συνθήκη) οι μαθητικές καταλήψεις αντιμετωπίζονται με πρωτοφανή για τα τελευταία είκοσι χρόνια εκθρόνιση από δεξιούς καθηγητές και γονείς (ενδεικτικά αναφέρουμε την περίπτωση του Πειραματικού σχολείου Αμπελοκήπων που για να αποτραπεί η κατάληψη φωνάχτηκαν οι μπάτσοι, αλλά κι αυτήν του 7ου Παγκρατίου που για τον ίδιο λόγο ο διευθυντής κοιμόταν μέσα (!) και τραμπούκιζε με τη συνδρομή χρυσαυγίτων τους “ύποπτους” μαθητές). Αυτή η εκθρόνιση έρχεται να αθροιστεί στην αδιαφορία του συνδικαλιστικού κινήματος και την ξεκάθαρα συντεχνιακή λογική του, στη βάση της οποίας αρνείται να αναγνωρίσει στους μαθητές ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά (επιτρέψτε μας να συμπεριλάβουμε σ' αυτούς και το κουκουέδικο Μ.Α.Σ.).

Από το facebook των αγανακτισμένων. Σε περίπτωση που σας ενδιαφέρει, το jrg το κάναμε download χρησιμοποιώντας τη λειτουργία "awesome screenshot" της Mojila. Like;

Αφίσα από την αυτόνομη ομάδα Metro Tools. Οκτώβρης 2011.

Θέλω κι εγώ πτυχίο... θα με κάνεις like;

Ωστόσο, η νοσταλγία του παρελθόντος δεν βαραίνει μονάχα τους καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά ούτε και τους (ανεξαρτήτως βαθμίδας) καθηγητές αποκλειστικά. Το ζητιάνεμα για λίγα μπάζα απ' τα συντρίμια του παλιού κόσμου βαραίνει τις πλάτες και του φοιτητικού κινήματος, το οποίο με τη σειρά του έχει μείνει κι αυτό εγκλωβισμένο στο παλιό υπόδειγμα. Υπάρχει, παρόλα αυτά, στο φοιτητικό συνδικαλισμό ένα νέο δεδομένο το οποίο μέσα στην ακινδυνότητα και γραφικότητά του είναι εξαιρετικά ενδεικτικό της κατάστασης: οι "αγανακτισμένοι" φοιτητές. Μέσα στον καταλαγιασμένο, πια, κουρνιαχτό που σήκωσαν οι καταλήψεις του Σεπτεμβρίου και αντιμέτωποι με την προοπτική να χάσουν την εξεταστική και το πτυχίο, διάφοροι (τελειόφοιτοι κατά βάση) φοιτητές αποφάσισαν να "οργανωθούν" (τελικά ζούμε στ' αλήθεια στην εποχή της απαξίωσης των εννοιών) αντιγράφοντας το μοντέλο των "αγανακτισμένων" της πλατείας Συντάγματος.

Ακολουθώντας τη σκληροπυρηνική μέθοδο οργάνωσης μέσω facebook, απολίτικοι (δηλαδή δεξιοί στο μυαλό) φοιτητές της ΑΣΟ-ΕΕ, της Νομικής, της Φιλοσοφικής και άλλων σχολών προσπάθησαν να συσπειρώσουν την ειδική αυτή πάστα φοιτητή που συναντάται εν αφθονία στα εγχώρια πανεπιστήμια και ακούει στο όνομα "ο καθένας για την πάρτη του". Στηριζόμενοι στο ακροδεξιό μότο πως "δεν μπορεί μια μειοψηφία ταραξιών να κλείνει τη σχολή υποθηκεύοντας το μέλλον των υπολοίπων", επιστρατεύοντας την (χρονιά θρεμμένη από την αριστερά) ρητορική περί δικαιώματος στο πτυχίο και καταθέτοντας την πρόταση περί ανασύστασης της ΕΦΕΕ (στην προσπάθειά τους να ξεκαρφωθούν ως "πολιτικοποιημένοι αλλά όχι κομματικοποιημένοι") οι αγανακτισμένοι φοιτητές αποτέλεσαν το μοναδικό πραγματικά νέο στοιχείο στις εξελίξεις του φετινού φοιτητικού κινήματος. Δεν νομίζουμε πως υπάρχει κάποιος που γελιέται για το τι ζητά η εν λόγω μάζωξη καλοζωισμένων κώλων: πίσω απ' τα ψευδοσυλλογικά αιτήματα των "ανοιχτών σχολών για όλους" υπάρχει μόνο το αίτημα για "πτυχίο και δουλειά για μένα και την πάρτη μου". Ωστόσο, το ανησυχητικό δεν είναι η ύπαρξη τους αυτή καθαυτή αλλά το γεγονός πως τα αιτήματά τους έχουν τον ίδιο πυρήνα με τα εδώ και χρόνια αριστερά αιτήματα. Αυτά τα τελευταία δεν είναι άλλα απ' την - ακόμα μια φορά - απαίτηση να εγγυηθεί το κράτος την ομαλή λειτουργία των σπουδών τους και όταν αυτές τελειώσουν να τους εξασφαλίσει μια καλή δουλειά.

Ας ξαναδούμε τα αιτήματα των "αγανακτισμένων": ανοιχτές σχολές, ανασύσταση της ΕΦΕΕ, πτυχία με αξία, εξασφαλισμένη εργασία στη βάση της προτεσταντικής πεποίθησης πως "η δουλειά ανταμοίβεται" και της πίστης στο (ανύπαρκτο πια) κεϋνσιανό κράτος. Μεγαλωμένοι στα 00s, οι "ανένταχτοι" φοιτητές των "ανοιχτών σχολών" ζούν το δικό τους καπιταλιστικό "αιώνιο παρόν". Αρνούν-

ται πεισματικά να δεχτούν πως (πραγματικά αυτή τη φορά...) οι μέρες της αφθονίας τους έχουν τελειώσει. Το ίδιο και όλοι οι μεταπολιτευτικοί συμβιβασμοί, που έθρεψαν το ρόλο του φοιτητή όπως τον ξέραμε. Ιχνηλατώντας αυτούς τους συμβιβασμούς θα φτάσουμε περίπου 40 χρόνια πίσω όταν εν μέσω της προλεταρικής εξέγερσης του Πολυτεχνείου, αυτό που ζητούσε η συντριπτική πλειοψηφία της φοιτητικής αριστεράς δεν ήταν τίποτε άλλο απ' τον εκδιωγμό των συνταγματαρχών προκειμένου να οργανώσει ένα πανεπιστημιακό χώρο όπου θα μπορεί να κάνει ανενόχλητη τις σπουδές της¹. Όσο σκανδαλώδης και αν ακούγεται μια τέτοια εκτίμηση, η πικρή αλήθεια είναι πως η κατάσταση της σημερινής φοιτητικής αριστεράς, ως η ιστορική συνέχεια του τότε κινήματος (η στοχοπροσήλωση, τα αιτήματα, ο τραμπαλισμός μεταξύ ταξικής ρητορικής και αστικών αιτημάτων, η έλλειψη αποφασιστικότητας και η επίκληση στον κρατικό πατερναλισμό) επιβεβαιώνεται με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο. Το ίδιο και (η γραφική κατά τα άλλα) εμφάνιση των αγανακτισμένων φοιτητών που έχουν το ίδιο αίτημα (πτυχίο με αξία), αλλά χρησιμοποιούν ορολογία blogger. Αριστεροί με δεξιά αιτήματα ή δεξιοί με αριστερά αιτήματα; Κάποιοι θα το λέγανε μεταμοντερνισμό - εμείς θα το πούμε απλά συντηρητική (και ως τέτοια αταξική) λογική. Μόνο που αυτή τη φορά καταθέτει τα αιτήματά της στο φάντασμα του κρατικού παρελθόντος.

Μεταξύ copy paste και λουκέτων

Δύσκολο καιροί, λοιπόν. Το κράτος πετά το κομμάτι της εκπαίδευσης στα σκουπίδια, οι συνδικαλιστές ζητούν την επιστροφή στο κράτος-πατέρα, το κίνημα παλαντζάρει μεταξύ βερμπαλισμού και ηττοπάθειας, απολίτικοι φοιτητές εμφανίζονται σαν το φωτογραφικό αρνητικό της πανεπιστημιακής αριστεράς, η έκπληξη βασιλεύει και η σύγχυση κυβερνά. Κατά τα άλλα κανείς δε μπορεί να αρνηθεί πως η κατάσταση στο χώρο της παιδείας είναι πέρα ως πέρα εμφυλιοπολεμική. Και φυσικά με αυτό δεν εννοούμε πως βρισκόμαστε στα πρόθυρα κάποιας επανάστασης. Εννοούμε, ωστόσο, πως ενόσω τα αφεντικά και οι λακέδες τους θα προελαύνουν, εξαλείφοντας με το στανιό τα υπολείμματα και των τελευταίων ψευδαισθήσεων που μοιάζουν να υποθηκεύουν τους πραγματικά ριζοσπαστικούς αγώνες του μέλλοντος, τόσο θα κάνουν την εμφάνισή τους (με όλο και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση) υποκείμενα με αληθινή ταξικό περιεχόμενο, οργάνωση και δράση. Δε μιλάμε, για στρατιές εκατοντάδων χιλιάδων, μιλάμε για οργανωμένες, μαχητικές μειοψηφίες, με συνείδηση του δίκιου τους, περηφάνια για την τάξη τους και απαγκιστρωμένες απ' τις αριστερές μεσολαβήσεις. Δύσκολο έργο, σίγουρα, αλλά και το μόνο έντιμο.

1. Για του λόγου το αληθές, δες το τεύχος 7 του παλαιού περιοδικού Πεζοδρόμιο, "Η ανάπτυξη του Κεφαλαίου στην Ελλάδα".